

Asia

Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta 28.5.2020 annettu komission muutettu ehdotus

Kokous

U/E/UTP-tunnus

U 2/2020 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa koskevan alkuperäisen ehdotuksen (COM(2020) 22) final tammikuussa osana EU:n Vihreän kehityksen -kokonaisuutta ja asiaa on käsitelty aiemmin U 2 /2020 vp -kirjelmässä.

Komissio on antanut 28.5.2020 muutetun ehdotuksen, jolla rahaston määrärahoja korotettaisiin ja muutettaisiin varojen jakomenetelmää lisärahoitusehdotuksesta johtuen.

Suomen kanta

Komission muutettua rahoituskehusehdotusta vuosille 2021–2027 (MFF+) ja ehdotusta uudeksi elpymisvälineeksi tarkastellaan ja linjataan erikseen ehdotuksia koskevassa valtioneuvoston E-kirjeessä E 64/2020 vp.

Komission ehdotusten rahoituksen mitoitukseen ja rahoituksen luonteeseen otetaan erikseen kantaa osana rahoituskehysneuvottelujen kokonaisuutta.

Tarkennetut kannat komission ehdotuksiin oikeudenmukaisen siirtymän rahastoksi:

Suomi pitää jakomenetelmää perusteltuna, sillä se rajaisi rahaston kriteerien pohjalta jäsenvaltioille kohdennettavaa maksimisaantoa sekä turvaisi myös tietyn vähimmäissaantotason jäsenvaltioille.

Valtioneuvosto kannattaa komission ehdotusta siitä, ettei elpymisvälineestä rahoitettavan lisärahoitukseen liittyisi pakollista siirtovelvollisuutta jäsenvaltioiden Euroopan aluekehitysrahasto- ja Euroopan sosiaalirahasto plus -saannoista. Lähtökohtana on, että rahoituskehuksesta rahoitettavan osuuden osalta siirtovelvollisuuden tulee säilyä. Jatkoneuvotteluissa Suomi voi tarkastella uudelleen kantojaan, mikäli oikeudenmukaisen siirtymän rahoitus kokonaisuutena voidaan riittävällä tasolla turvata ja tämä on tarpeellista sovun aikaansaamiseksi.

Muut kuin EU:n rahoituksen mitoitusta koskevat kannat U 2/2020 vp – SuVL 3/2020 vp ovat edelleen voimassa.

Suomen kannat ovat alustavia, ja niitä tullaan tarkentamaan lainsäädäntöehdotuksen käsittelyjen edetessä ja rahoitusratkaisujen täsmentyessä.

Pääasiallinen sisältö

Komission ehdotus ei sisällä muita muutosehdotuksia kuin rahoituksen lisäämisen elpymisvälineestä ulkoisina käyttötarkoitukseen sidottuina määrärahoina (uusi artikla 3a) ja varojen jakomenetelmään liitteessä I ehdotettu muutos. Muutoksilla korotettaisiin jäsenvaltioiden saannon alarajaa siten, että jokainen maa saa vähintään 32 euroa/asukas 2021 - 2027 ohjelmakaudelle. Toisaalta mikään jäsenvaltio ei voi saada yli 8 mrd. euron kokonaisrahoitusta. Tämän enimmäisrajan ylittävät laskennalliset saannot jaettaisiin muiden maiden kesken. Ehdotetut muutokset vähimmäis- ja enimmäismääriin johtuvat rahaston kokonaismäärän kasvattamisesta. Enimmäismäärää, joka leikkaisi Puolan saantoa, ei ole skaalattu täysimääräisesti rahaston koon kasvuun, mikä johtaa vähäiseen muutokseen jäsenvaltioiden suhteellisissa osuuksissa kokonaisrahoituksesta.

Komissio ehdottaa rahastoon 32,5 miljardin euron lisärahoitusta (vuoden 2018 kiinteinä hintoina) verrattuna viimeisimpään MFF-neuvottelutilanteeseen. Lisärahoituksesta 2,5 mrd. euroa tulisi EU:n monivuotisesta rahoituskehystä 2021 - 2027 ja 30 miljardia euroa uudesta elpymisvälineestä. JTF-rahaston kokonaisrahoitus olisi siten 40 miljardia euroa (komission alkuperäisessä ehdotuksessa 7,5 mrd. euroa).

JTF-asetusehdotuksen muutokset tarkoittaisivat merkittävää lisäystä myös Suomen allokointiin, joka olisi yhteensä 968 miljoonaa euroa (komission alkuperäisessä ehdotuksessa 165 miljoonaa euroa). Suomen saanto on noin 2,4% kokonaisrahoituksesta eli enemmän kuin Suomen noin 1,7 % maksuosuus tulevalla kehyskaudella.

Komissio on julkaissut 28.5.2020 myös oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia tukevan asetusehdotuksen Euroopan investointipankin kanssa toteutettavasta julkisen sektorin lainajärjestelystä (COM(2020) 453 final), josta on laadittu valtiovarainministeriön E-kirje (E 71/2020 vp).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 175 artiklan 3 kohta: tavallinen lainsäätämisympäristö, määränmääritys

SEUT-sopimuksen 174 artiklan 1 kohdan mukaisesti unioni kehittää ja harjoittaa toimintaansa taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi. Unioni pyrkii erityisesti vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeenjääneisyyttä.

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto perustuisi SEUT-sopimuksen 175 artiklaan, jossa kehoitetaan unionia tukemaan 174 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden toteuttamista toiminnallaan, jota se harjoittaa rakennerahastojen, EIP:n ja muiden rahoitusvälineiden kautta.

Kansallinen valmistelu

EU-asioiden komitean alue- ja rakennepolitiikan EU4-jaosto (laaja kokoonpano)
1.6.2020, kirjallinen menettely 4. – 5.6.2020
Monivuotisen rahoituskehyyksen neuvotteluprosessia koordinoiva virkamiesjohtoryhmä
12.6.2020 ja 22.6.2020.
EU-ministerivaliokunta 3.7.2020.

Alkuperäisen ehdotuksen U 2/2020 vp käsittelyt – SuVL 3/2020 vp

Valtioneuvoston alustavat linjaukset MFF-kehyyksestä ja elpymisvälineestä on annettu E
64/2020 vp –kirjeessä – SuVL 6/2020 vp.

Eduskuntakäsittely

Komission alkuperäinen ehdotus SuVL 3/2020 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei välittömiä vaikutuksia.

Taloudelliset vaikutukset

Komission MFF+ ja elpymissuunnitelman ehdotusten mukaan JTF rahoitettaisiin 10 mrd. edestä rahoituskehyyksestä ja 30 mrd. rahoitettaisiin elpymisvälineestä komission lainanotolla. Rahoituskehyyksestä rahoitettu osuus olisi jäsenmaiden käytössä koko kehyskauden aikana, kun taas elpymisvälineen rahoitusta voisi hyödyntää komission ehdotuksen mukaan vuosina 2021-2024.

Rahoituskehyyksestä rahoitettavaan 10 mrd. euron JTF-rahoitusosuuteen olisi lisättävä 1,5 - 3 kertainen määrä kunkin jäsenmaan EAKR/ESR-allokaatiosta, kuten komission alkuperäisessä ehdotuksessakin.

Kokonaisuudessaan JTF-asetusehdotuksen muutokset tarkoittaisivat komission esityksen mukaan merkittävää lisäystä myös Suomen allokaatioon, joka olisi yhteensä 968 miljoonaa euroa (komission alkuperäisessä ehdotuksessa 165 miljoonaa euroa), josta noin 220 milj. olisi rahoituskehyyksrahoitusta, johon liittyisi koheesiovastinrahoitus. Sen sijaan elpymisvälineen rahoitusosuuteen noin 768 milj. ei liittyisi koheesiovastinrahoitusta. Suomen saanto on noin 2,4% kokonaisrahoituksesta eli enemmän kuin Suomen arvioitu noin 1,7 % maksuosuus tulevalla kehyskaudella.

Tukien allokaatioavaimet ovat keskeisiä, kun arvioidaan eri ehdotusten taloudellisia vaikutuksia.

Taloudelliset vaikutukset tulevat riippumaan elpymisvälineen perustamisesta, koosta ja koheesio-politiikan osuudesta kokonaisuudessa sekä EU:n tulevasta rahoituskehyyksestä saavutettavasta sovusta.

Asiakirjat

COM(2020) 460 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Eliisa Hujala TEM puh. + 358 40 861 7181
Erityisasiantuntija Martta Viitaniemi TEM puh. +358 50 396 1825
Neuvotteleva virkamies Petri Haapalainen TEM puh. +358 295 064 922
EU-erityisasiantuntija Joanna Tikkanen VNK puh. +358 295 160 542

EUTORI-tunnus

EU/2020/0407

Liitteet**Viite**

Asiasanat	koheesiopoliittika, alue- ja rakennepoliittika
Hoitaa	TEM
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, RUOKA, SM, STM, UM, VM, VNK, VTV, YM
